

สิทธิรับรู้

ข้อมูลข่าวสารของประชาชน

และการคุ้มครองเหยี่ยวยา

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร

ของราชการ พ.ศ. 2540

The Office of the Official Information Board,
Office of the Permanent Secretary, the Prime Minister's office

**สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน
และการคุ้มครองเยียวยา
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. 2540**

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 56 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิรับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

1. สิทธิรับรู้

สิทธิตามกฎหมาย ได้กำหนดช่องทางรับรู้ข้อมูลข่าวสารไว้หลายช่องทาง ดังนี้ 1.1 หน่วยงานของรัฐต้องนำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ประชาชนรับรู้โดยทั่วไป หน้าที่ของหน่วยงานรัฐ 1) นำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และที่ตั้งของหน่วยงานประกาศและเผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษา 2) นำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ และข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพอย่างกฎ ซึ่งมีผลต่อประชาชนเป็นการทั่วไปประกาศและเผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษา 3) นำข้อมูลข่าวสารตามข้อ 1) และข้อ 2) ไปตั้งแสดงไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน สิทธิประโยชน์ ประชาชน 1) มีสิทธิตรวจสอบข้อมูลข่าวสารได้โดยไม่ต้องมีสำเนาได้เสีย 2) มีสิทธิขอสำเนาหรือสำเนาพร้อมคำรับรองความถูกต้องของกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ ได้ ทั้งทางวาจา อีเมล หรือเป็นหนังสือ 3) มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้ หากหน่วยงานของรัฐปฏิเสธไม่ให้สำเนา การคุ้มครองเยียวยา การวินิจฉัยอุทธรณ์โดยคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ซึ่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ให้เป็นที่สุด

2. สิทธิร้องเรียน สิทธิตามกฎหมาย การร้องเรียน

หากหน่วยงานของรัฐปฏิบัติ ดังนี้ 1) ไม่นำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 และมาตรา 23 (3) ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา 2) ไม่จัดข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 ให้ประชาชนเข้าตรวจดู 3) ไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้ขอ ตามมาตรา 11 4) ปฏิบัติงานล่าช้าหรือเพิกเฉย 5) ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้สิทธิ โดยไม่มีเหตุอันควร 6) ผ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ 7) ปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ขอ แต่ผู้ขอไม่เชื่อ หน้าที่ของหน่วยงานรัฐ 1) ต้องไปชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียน/คณะอนุกรรมการดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ 2) ต้องเตรียมเอกสารหลักฐานให้คณะอนุกรรมการฯ พิจารณา/ตรวจสอบ สิทธิประโยชน์ 1) หากประชาชนเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามมาตรา 13 ไม่ว่าจะตนเองจะได้รับผลกระทบหรือไม่ก็ตาม หรือหน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ แต่ผู้ขอไม่เชื่อ ตามมาตรา 33 สามารถร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ 2) การร้องเรียนให้ทำเป็นหนังสือถึงประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยส่งหนังสือมาที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต กทม 10300 ในหนังสือร้องเรียนควรแจ้งหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อกลับ เพื่อการประสานงานไว้ด้วย 3) การร้องเรียนไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใดๆ ทั้งสิ้น การคุ้มครองเยียวยา 1) คณะอนุกรรมการฯ ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน กรณีมีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาได้แต่รวมเวลาทั้งหมดแล้วไม่เกิน 60 วัน 2) คณะอนุกรรมการฯ จะแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องเรียนทราบโดยเร็ว

3. สิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ได้เสียของตน หน้าที่ของหน่วยงานรัฐ 1) กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดอาจมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ได้เสียของผู้หนึ่งผู้ใด หน่วยงานของรัฐต้องสอบถามผู้นั้นว่าจะคัดค้านการเปิดเผยหรือไม่ 2) หากผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านการเปิดเผย แต่หน่วยงานไม่รับฟังคำคัดค้าน โดยจะสั่งเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ก่อนเปิดเผยข้อมูล ต้องแจ้งสิทธิอุทธรณ์ให้ผู้มีส่วนได้เสียนั้นไปอุทธรณ์คัดค้านต่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ภายใน 15 วันและระงับเรื่องจนกว่าจะมีคำวินิจฉัย สิทธิประโยชน์

1) ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอนั้น มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผย โดยการยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง 2) กรณีที่ทราบว่าจะมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดซึ่งอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตนก็มีสิทธิคัดค้าน โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ ก่อนการใช้ดุลยพินิจว่าจะรับฟังหรือไม่ต่อไป การคุ้มครองเยียวยา คณะกรรมการวินิจฉัยฯ พิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน กรณีมีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาได้แต่รวมเวลาทั้งหมดแล้วไม่เกิน 60 วัน ซึ่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ให้เป็นที่สุด